

МУҒАЛЛИМ ХЭМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҲ

Илимий-методикалық журнал

№ 5/2 2024

гуманитарные науки
естественные науки
технические науки

TALABALARDA EMOTSIONAL KREATIVLIK SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH

Abduqodirova D.E.

*Chirchiq davlat pedagogika universiteti
psixologiya kafedrasi o'qituvchisi*

Tayanch so'zlar: emotsional kreativlik, hissiy tartibga solish, o'quvchilarning farovonligi, ijodiy muammolarni hal qilish, hissiy ifodalash, ijtimoiy-emotsional o'rganish, o'quvchilarda chidamlilik.

Ключевые слова: эмоциональная креативность, эмоциональная регуляция, благополучие учащихся, творческое решение проблем, эмоциональное выражение, социально-эмоциональное обучение, устойчивость у учащихся.

Key words: emotional creativity, emotional regulation, student well-being, creative problem-solving, emotional expression, social-emotional learning, resilience in students.

Резюме:

Ushbu maqolada o'quvchilarda emotsional kreativlikni rivojlantirishning ahamiyati hamda uning chidamlilik, empatiya va shaxslararo munosabatlarni rivojlantirishdagi roli o'rganiladi. Emotsional kreativlik hissiyotlarni innovatsion va konstruktiv tarzda boshqarish qobiliyatini anglatadi. Maqolada o'qituvchilarning emotsional kreativlikni rivojlantirishning asosiy strategiyalari keltirilgan. Ushbu yondashuvlarni guruhga kiritish orqali o'qituvchilar o'quvchilarni hissiy jihatdan yanada xabardor, moslashuvchan va hissiy qiyinchiliklarga qarshi turishda qo'llab-quvvatlashlari mumkin.

Резюме:

В данной статье рассматривается важность развития эмоционального творчества у студентов и его роль в развитии устойчивости, эмпатии и межличностных отношений. Эмоциональная креативность означает способность управлять эмоциями инновационными и конструктивными способами. В статье представлены основные стратегии развития эмоционального творчества учителей. Включив эти подходы в группу, учителя могут помочь ученикам стать более эмоционально осознанными, гибкими и способными справляться с эмоциональными проблемами.

Summary:

This article examines the importance of developing emotional creativity in students and its role in developing resilience, empathy, and interpersonal relationships. Emotional creativity refers to the ability to manage emotions in innovative and constructive ways. The article presents the main strategies for developing emotional creativity of teachers. By incorporating these approaches into the group, teachers can support students to become more emotionally aware, flexible, and able to cope with emotional challenges.

Emotsional kreativlik bugungi tez o'zgaruvchan dunyoda muhim mahoratdir. Bu hissiy vaziyatlarga innovatsion, moslashuvchan va konstruktiv usullarda javob berish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Emotsional kreativlik o'quvchilarga shaxsiy va ijtimoiy muammolarni hal qilishda, chidamlilikni oshirishda va sog'lom shaxslararo munosabatlarni rivojlantirishda yordam beradi. Ta'limda emotsional kreativlikni rivojlantirish kognitiv va akademik o'sish kabi muhimdir. Emotsional kreativlikni tarbiyalash orqali o'qituvchilar o'quvchilarni stressni yengishga, munosabatlarni boshqarishga va jamiyatga ijobiy hissa qo'shishga tayyorlashlari mumkin.

Emotsional kreativlik hissiy tajribalarga yangi va moslashuvchan javoblarni yaratish qobiliyatini anglatadi. Hissiyotlarni tan olish va boshqarishga qaratilgan hissiy intellektdan farqli o'laroq, hissiy ijodkorlik murakkab vaziyatlarga yangi hissiy reaksiyalarni yaratish qobiliyatini anglatadi. Bu hissiy aql, kognitiv moslashuvchanlik va ijodiy fikrlashning uyg'unligini o'z ichiga oladi. Hissiy ijodkorlikni rivojlantiradigan talabalar muammolarga kengroq nuqtayi nazar bilan yondashishlari, bir nechta yechimlarni ko'rib chiqishlari va hissiy javoblarini turli kontekstlarga moslashtirishlari mumkin.

Emotsional kreativlik uchta asosiy komponentdan iborat: hissiy ong, hissiy moslashuvchanlik va hissiy innovatsiya. Hissiy ong - bu o'z his-tuyg'ularini tan olish va tushunish qobiliyati, hissiy moslashuvchanlik esa odamlarga o'zlarining hissiy reaksiyalarini vaziyatga qarab o'zgartirishga imkon beradi. Hissiy innovatsiya, hatto qiyin yoki stressli vaziyatlarda ham ijodiy va konstruktiv hissiy javoblarni yaratishni o'z ichiga oladi. Bu xususiyatlarni o'stirish orqali o'quvchilar hissiy jihatdan mustahkamroq va boshqalar bilan o'zaro munosabatlarda moslashuvchan bo'lishi mumkin.

Talabalarda emotsional kreativlikni rivojlantirishning ahamiyati

Zamonaviy dunyoda talabalar akademik bosimlardan tortib, ijtimoiy stresslarga qadar turli xil hissiy qiyinchiliklarga duch kelishadi. Emotsional kreativlikni rivojlantirish talabalarga ushbu muammolarni sog'lom va konstruktiv usullarda boshqarishga yordam beradi. Emotsional kreativlik hissiy barqarorlikni rivojlantiradi, bu o'quvchilarga muvaffaqiyatsizliklardan qaytishga va stressni yanada samarali boshqarishga imkon beradi. Shuningdek, u shaxslararo munosabatlarni yaxshilaydi, talabalarga murakkab ijtimoiy vaziyatlarda harakat qilishda yordam beradi va tengdoshlari, o'qituvchilari va oila a'zolari bilan mustahkam munosabatlar o'rnatishga yordam beradi.

Guruhda emotsional kreativlik ta'lim natijalarini oshirishi mumkin. Hissiy jihatdan ijodiy bo'lgan talabalar hamkorlikda muammolarni hal qilishda ishtirok etishlari, guruh muhokamalarida ishtirok etishlari va sinf loyihalariga

hissa qo'shishlari mumkin. Shuningdek, ular fikr-mulohazalarga ko'proq ochiq va muammolarga o'sish nuqtayi nazari bilan yondashishlari mumkin, muvaffaqiyatsizliklarni o'rganish va rivojlanish imkoniyatlari sifatida ko'rishadi.

O'quvchilarda emotsional kreativlikni rivojlantirish uchun o'qituvchilar foydalanishi mumkin bo'lgan bir qancha samarali strategiyalar mavjud. Ushbu strategiyalar talabalar o'z his-tuyg'ularini ifodalash, yangi hissiy reaksiyalarni o'rganish va ijodiy muammolarni hal qilishda ishtirok etish uchun o'zlarini xavfsiz his qiladigan qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratishga qaratilgan.

1. Hissiy ifodani rag'batlantirish

Emotsional kreativlikni rivojlantirishning birinchi qadamlaridan biri o'quvchilarni o'z his-tuyg'ularini ochiq va halol ifoda etishga undashdir. Hissiy ifoda talabalarga o'z his-tuyg'ularini o'rganishga, ularning hissiy javoblarini tushunishga va o'z ehtiyojlarini boshqalarga etkazishga imkon beradi. Guruhda o'qituvchilar va o'quvchilar o'zlarining his-tuyg'ularini bayon qilish yoki tanqid qilishdan qo'rqmasdan baham ko'rishlari mumkin bo'lgan xavfsiz joy yaratishi mumkin.

2. Empatiya va istiqbolga ega bo'lishni targ'ib qilish

Empatiya, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va baham ko'rish qobiliyati hissiy ijodkorlikning asosiy tarkibiy qismidir. Empatiyani rivojlantiradigan talabalar boshqalarning his-tuyg'ulariga ijodiy va rahm-shafqat bilan javob berishlari mumkin. Empatiyani rivojlantirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarga kuchli shaxslararo munosabatlarni o'rnatishga va ijtimoiy muammolarni samaraliroq hal qilishga yordam berishi mumkin.

3. Ijodiy muammolarni yechish qobiliyatini oshirish

Ijodiy muammolarni hal qilish hissiy ijodkorlikning muhim jihati hisoblanadi. Bu hissiy qiyinchiliklarga bir nechta echimlarni ishlab chiqarishni va eng moslashuvchan va konstruktiv javobni tanlashni o'z ichiga oladi. O'quvchilarni hissiy muammolarga ijodiy yondashishga o'rgatish orqali o'qituvchilar hissiy moslashuvchanlik va chidamlilikni rivojlantirishga yordam beradi.

4. Hissiy tartibga solishga o'rgatish

Hissiy tartibga solish - bu o'z his-tuyg'ularini konstruktiv tarzda boshqarish va nazorat qilish qobiliyati. Bu emotsional kreativlik uchun muhim mahoratdir, chunki u o'quvchilarga hissiy qiyinchiliklarga o'ylangan va moslashuvchan tarzda javob berishga imkon beradi. O'qituvchilar hissiy tartibga solishni o'rgatish orqali o'quvchilarga hissiy vaziyatlarni ijodiy boshqarish uchun zarur bo'lgan o'zini o'zi boshqarish va moslashuvchanlikni rivojlantirishga yordam beradi.

5. O'sish tafakkurini tarbiyalash

O'sish tafakkuri, qobiliyatlarni harakat va amaliyot orqali rivojlantirish mumkinligiga ishonish emotsional kreativlik uchun juda muhimdir. O'sish tafakkuriga ega bo'lgan talabalar hissiy qiyinchiliklarni shaxsiy rivojlanish imkoniyatlari sifatida ko'rishadi va muammolarni ijodiy hal qilishda qatnashish ehtimoli ko'proq. O'sish tafakkurini rivojlantirish orqali o'qituvchilar o'quvchilarning hissiy jihatdan bardoshli va moslashuvchan bo'lishiga yordam berishlari mumkin.

Talabalarda emotsional kreativlik fazilatlarini rivojlantirish ularning hissiy erkinligi, akademik muvaffaqiyati va shaxslararo munosabatlari uchun juda muhimdir. O'qituvchilar hissiy ifodani rag'batlantirish, empatiyani rivojlantirish, ijodiy muammolarni hal qilishni kuchaytirish, hissiy tartibga solishni o'rgatish va o'sish tafakkurini rivojlantirish orqali o'quvchilarning hissiy jihatdan ijodiy va chidamli bo'lishiga yordam beradi. Emotsional kreativlik talabalarga murakkab hissiy vaziyatlarda moslashuvchanlik va innovatsiyalar bilan harakat qilish imkonini beradi, bu esa sog'lom munosabatlarga va hayotga yanada ijobiy qarashga olib keladi. Emotsional kreativlikni rivojlantirish orqali talabalar tobora dinamik va hissiy jihatdan murakkab bo'lgan hayot qiyinchiliklariga qarshi turishga yaxshiroq tayyorlanishadi.

Talabalarda emotsional kreativlik fazilatlarining rivojlanishini tahlil qilganda, emotsional kreativlik ham shaxsiy, ham akademik o'sishda hal qiluvchi rol o'ynashi aniq. Guruhlarda qo'llaniladigan his-tuyg'ularni ifodalashni rag'batlantirish, empatiyani rivojlantirish va hissiy tartibga solishni o'rgatish kabi strategiyalar o'quvchilarda hissiy ijodkorlikni oshirishga yordam beradi. Biroq, bu strategiyalarning samaradorligi bir qancha omillarga, jumladan, ta'lim muhiti, o'quvchilarning faolligi va ushbu yondashuvlarni qo'llashning izchilligiga bog'liq.

Talabalarda emotsional kreativlikni rivojlantirishning turli strategiyalarini tahlil qilish bir nechta asosiy yo'nalishlarda ijobiy natijalarni ko'rsatadi:

Hissiy ongni oshirish: Talabalar, ayniqsa, hissiy ifoda va ochiq muloqotni birinchi o'ringa qo'yadigan sinflarda yuqori darajadagi hissiy ongni namoyish etdilar.

Kengaytirilgan empatiya: hamdardlik va istiqbolli faoliyat talabalarning boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va ijodiy javob berish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshiladi.

Ijodiy muammolarni hal qilish: Ijodiy muammolarni hal qilishga qaratilgan mashqlar ko'proq hissiy moslashuvchanlikni keltirib chiqardi, talabalar hissiy dilemmalarga bir nechta echimlarni ishlab chiqdilar.

Yaxshilangan hissiy tartibga solish: Ehtiyotkorlik va kognitiv qayta ishlash amaliyotlari o'quvchilarga his-tuyg'ularini yanada samarali boshqarishga yordam berdi, bu esa ko'proq moslashuvchan va ijodiy hissiy javoblarga olib keldi.

O'sish tafakkurini rivojlantirish: O'sish tafakkurini rivojlantirish hissiy barqarorlik uchun juda muhim edi, talabalar hissiy qiyinchiliklarni shaxsiy o'sish va ijodkorlik imkoniyatlari sifatida ko'rishdi.

Ushbu natijalar shuni ko'rsatadiki, emotsional kreativlikni hissiy ifoda, empatiya, ijodiy muammolarni hal qilish, hissiy tartibga solish va o'sish tafakkurini rivojlantiruvchi strategiyalar kombinatsiyasi orqali muvaffaqiyatli rivojlantirish mumkin. Doimiy ravishda qo'llanilganda, ushbu strategiyalar o'quvchilarning hissiy farovonligini, chidamliligini va shaxslararo munosabatlarini sezilarli darajada oshirish potentsialiga ega bo'lib, ularning barchasi guruhda ham, guruhdan tashqarida ham muvaffaqiyatga erishish uchun juda muhimdir.

Xulosa. Talabalarda emotsional kreativlikni rivojlantirish ham akademik, ham shaxsiy sohalarida chidamlilik, empatiya va moslashuvchanlikni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Ushbu tadqiqot shuni ko'rsatadiki, hissiy ifodani rag'batlantirish, empatiyani rivojlantirish, ijodiy muammolarni hal qilishni kuchaytirish, hissiy tartibga solishni o'rgatish va o'sish tafakkurini rivojlantirish kabi maqsadli strategiyalar hissiy ijodkorlik xususiyatlarini sezilarli darajada oshirishi mumkin. Ushbu yondashuvlarni guruhda qo'llash orqali o'qituvchilar o'quvchilarga hissiy muammolarni hal qilishda hissiy jihatdan xabardor, moslashuvchan va innovatsion bo'lishga yordam beradi.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, emotsional kreativlik o'quvchilarni tobora murakkab bo'lgan hissiy manzarada harakat qilish uchun zarur vositalar bilan jihozlaydi, ularning qiyinchiliklarga konstruktiv javob berish, mazmunli munosabatlar o'rnatish va o'z jamoalariga ijobiy hissa qo'shish qobiliyatini oshiradi. Ta'limda emotsional kreativlikka ustuvor ahamiyat berish orqali biz nafaqat intellektual qobiliyatli, balki hissiy jihatdan ijodiy va chidamli bo'lgan o'quvchilar avlodini shakllantirishga yordam bera olamiz.

Adabiyotlar:

1. Xudoyberdiyeva M.Sh. Emotsional kreativlik va uning rivojlanish omillari. -Toshkent: O'qituvchi, 2020. – 245 b.
2. Abduqodirova D., Pardaboyeva M. The role of emotional creativity in students' decision-making // International conference of natural and social-humanitarian sciences. – 2024. – T. 1. – №. 7. – C. 27-30.
3. Mirzayeva L.J. Psixologik kreativlik asoslari. - Toshkent: Akademnashr, 2018. - 198 b.
4. Abdullayev S.A. Emotsional intellekt: nazariy va amaliy jihatlar. - Toshkent: Fan va texnologiyalar, 2021. - 180 b.

5. Yuldoshev A.X. Yoshlarda ijodiy faoliyat va uning psixologik asoslari. - Toshkent: Ma'rifat, 2019. - 220 b.
6. Komilov R.N. Psixologik tadqiqotlarda innovatsion metodlar. - Toshkent: Fan, 2020. - 156 b.
7. Islomov M.T. Kreativlikni rivojlantirishda ta'lim metodlarining ta'siri. - Toshkent: Navoiy universiteti nashriyoti, 2021. - 175 b.
8. Guilford J.P. Ijodkorlik // Amerikalik psixolog. - 1950. - T. 5, №9. - B. 444-454.
9. Nurmetov J. B. Yoshlarda emotsional intellekt va uning ijtimoiy rivojlanishi. - Samarqand: Samarqand davlat universiteti nashriyoti, 2020. - 185 b.
10. Runco M.A. Ijodkorlik: nazariyalar va mavzular: tadqiqot, ishlanma va amaliyot. - Elsevier Academic Press, 2007.
11. Jo'rayev Q.K. Emotsional kreativlikni rivojlantirish texnologiyalari. - Qarshi: Qarshi davlat universiteti nashriyoti, 2020. - 144 b.
12. Murodova Z.U. Ta'lim jarayonida yoshlarda ijodiy qobiliyatlarni rivojlantirish. - Toshkent: Istiqbol nashriyoti, 2019. - 165 b.
13. Fredrikson B. L. Ijobiy psixologiyada ijobiy his-tuyg'ularning roli: ijobiy his-tuyg'ularni kengaytirish va qurish nazariyasi // Amerikalik psixolog. - 2001. - T. 56, №3. - B. 218-226.
14. Axmedov Sh. M. Ijodiy ta'lim va kreativ fikrlash. - Toshkent: O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi, 2021. - 212 b.

МУҒАЛЛИМ ҲАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2024

5/2-сан

*Ўзбекистан Республикасы Министрлер Кабинети жанындагы
Жоғарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының
25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды*

*Қарақалпақстан Баспа сөз ғәм хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды.
№01-044-санлы ғуўалық берилген.*

5/2-сан 2024

октябрь

Шөлкемлестіріушілер:

Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириу Министрлиги,
ӨЗПИИ Қарақалпақстан филиалы

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ	Захия НАРИМБЕТОВА
Нағмет АЙЫМБЕТОВ	Хушбоқ НОРБҰТАЕВ
Айтмурат АЛЬНИЯЗОВ	Уролбой МИРСАНОВ
Сапардурды АБАЕВ	Сафо МАТЧОН
Адхамжон АБДУРАШИТОВ	Шукурилло МАРДОНОВ
Хайрулла АЛЯМИНОВ	Абдулхамид МИРЗАЕВ
Мавлюда АЧИЛОВА	Камаладин МАТЯКУБОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ	Алима МАТКАРИМОВА
Алишер АЛЛАМУРАТОВ	Арзы ПАЗЫЛОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ	Барлықбай ПРЕНОВ
Интизар АБДИРИМОВА	Қалыбай ПРИМБЕТОВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ	Раьно ОРИПОВА
Марифжон АХМЕДОВ	Бахтиёр РАХИМОВ
Умида БАҲАДИРОВА	Норим РАХМАНОВ
Фархад БАБАШЕВ	Мукаддас РАХМАНОВА
Ботир БОЙМЕТОВ	Дурдона РАХМАТУЛЛАЕВА
Гулзода БОЙМУРОВОДА	Светлана СМЕРНОВА (Москва, Россия)
Шахло БОТИРОВА	Феруза САПАЕВА
Комил ГУЛЯМОВ	Мухаббат САЛАЕВА
Маманазар ДЖУМАЕВ	Қаххор ТУРСУНОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ	Амина ТЕМИРБЕКОВА
Дилдора ДАВРОНОВА	Нурзода ТОШЕВА
Мухтар ЕРМЕКБАЕВ (Шимкент, Қазақстан)	Куанишбек ТУРЕКЕЕВ
Алишер ЖУМАНОВ	Тажибай УТЕБАЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА	Саодат ТОШТЕМИРОВА
Холбой ИБРАГИМОВ	Амангелди УТЕПБЕРГЕНОВ
Шохида ИСТАМОВА	Мамбеткерим ҚУДАЙБЕРГЕНОВ
Умида ИБРАГИМОВА	Амангелди КАМАЛОВ
Алима КЕНЖЕБАЕВА (Тараз, Қазақстан)	Ризамат ШОДИЕВ
Джавдод ПҰЛАТОВ	Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Ярмухаммат МАДАЛИЕВ (Шимкент, Қазақстан)	Рустам ФАЙЗУЛЛАЕВ
Меруерт ПАЗЫЛОВА	Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Пердебай НАЖИМОВ	Тармиза ХУРВАЛИЕВА
Асқарбай НИЯЗОВ	Умид ХОДЖАМҚУЛОВ
Сабит НУРЖАНОВ	Жавлонбек ХУДОЙБЕРГЕНОВ
	Гулрухсор ЭРҒАШЕВА
	Гавхар ЭШЧАНОВА
	Қонысбай ЮСУПОВ

МАЗМУНЫ

ТИЛ ХАМ АДЕБИЯТ

Alniyazov A.I. Ana tilinde ózinshe pikirlewdi rawajlandırıw máseleleri	8
Suyunov B.T. Lakunar birliklar tezaurusi	16
Shofqorov A.M. Kelishik kategoriyasining o'rganilish tarixiga doir	20
Xudaykulov Sh.U. Xorijiy til ta'limida kognitiv-kommunikativ yondashuv	26
Hafizova M.A. Tarjima va badiiy mahorat	34

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Abdullayeva M.R. Pedagogik yo'nalishdagi talabalarning huquqiy kompetensiyalari muhim xususiyatlari	41
Baxodirova U.B. Bo'lajak biologiya o'qituvchilarini tayyorlashda virtual ta'lim texnologiyalardan foydalanish muammolari	47
Shonazarova S.R. O'quv jarayonida falsafiy aksiologik yondashuvni takomillashtirishning pedagogik shart - sharoitlari	55
Sabirova O. Sh. Zamonaviy ta'limda sun'iy intellektdan foydalanish	61
Bozorov H.N. Nofizik ta'lim ta'lim yo'nalishlarining malakaviy tavsiflari tahlili, kasbiy kompetensiyalar tuzilmasi va ierarxiyasi	66
Nigmanova U.B. Bo'lg'usi o'qituvchilarda milliy o'zlikni anglash kompetensiyasini rivojlantirish mexanizmini tadbiq etish yo'llari	72
Alimov M. Iqtidorli yoshlar-kelajagimiz poydevori	77
Qurbonova M.E., Abdulaxatova M.A. Pedagogik ta'lim innovatsion klasteri usulida talabalarga kimyo fanini o'qitishda o'quv faoliyatini tashkil etish va takomillashtirish masalalari	81
Qurbonova M.E., Abdulaxatova M.A. Klaster yondashuvi asosida bo'lajak kimyo fani o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish	85
Arslonova G.K. Individual ta'lim muhitida talabalarning kasbiy-ijodiy ko'nikmalarini rivojlantirishning zamonaviy texnologiyalari	90
Matkarimova M.K. Ingliz tili fanini o'qitishda o'quvchilarning kreativlik qobiliyatlarini rivojlantirish	96
Umirova N. J. Individual yondashuv asosida bo'lajak maktab o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish metodikasi	101
Эшанев Н.Ж. Замонавий инновацион таълим муҳитида мобил мутахассис тайёрлашнинг ижтимоий зарурат эканлиги илмий тадқиқотларда акс этиши	105
Sa'dullayeva M.H. Mukammal xotira va eslab qolish sirlari	114
Mirzakarimov X.Yu. Talabalarda vatanparvarlik fazilatini rivojlantirishning konseptual jihatlari	122
Eshnaev N.J. OTMlarda mobil mutaxassis tayyorlash va kasbiy yo'nalganlikning ilmiy tadqiqot natijalariga asoslanishi hamda samaradorligi	129
Dehqanova M.G'. Daktilema paydo bo'lishi va uning foydalanish turlari	135
Karatayeva L.U. Sharq mutafakkirlarining ta'lim-tarbiya borasidagi qarashlari	141
Yuldasheva S.M. Shaxsning kasbiy faoliyatida uchraydigan asosiy psixologik muammolar	150
Amangeldiyev S.N. O'smirlarda kuzatilayotgan irodasizlikni keltirib chiquvchi sabablar	156
Dilmurodova Z.D. Shaxsda qobiliyat rivojlanishining pedagogik-psixologik omillari	159
Ибадуллаева Ш.Н. Махсус педагогларни касбий фаолиятга тайёрлаш механизмларини такомиллаштириш ижтимоий-педагогик муаммо сифатида	162
Tojiboev M.N. Talabalar tafakkurini rivojlantirishda innovatsion yondashuv	168
Meyliyeva M.S. Tafakkurning innovatsion rivojlanishiga pedagogik hamda psixologik faktorlarning ta'siri	176
Mirzaraximova G.I. Nutq faoliyati va ularning xususiyatlari	179
Yunusova X.Sh. O'zbekiston respublikasida inklyuziv ta'limni tadbiq qilish masalalari	185

Abdurasulov J. Chaqiruvga qadar boshlang'ich tayyorgarlik fanining bugungi kundagi pedagogik va psixologik dolzarbligi	191
Ozodqulov O.B. Ta'lim muassasalari rahbarlarining samarali boshqaruv faoliyatida sog'lom va ijodiy muhitni rivojlantirish omillarining kognitiv tahlili	196
Kobilova Sh.X. Inklyuziv ta'limni uzluksizligi ta'minlash va uni pedagogik-psixologik qo'llab-quvvatlashning nazariy jihatlari	201
Turakulov B.N. Ekopsoxologik kreativ qobiliyatini rivojlantirishning psixologik omillari	206
Vafoyeva G.B. Pedagogik jamoada sog'lom muhitni shakllantirish va rivojlantirishning afzalliklari	210
Burxanova M.B. Muomala odobi – axloqiy va muomala madaniyatning muhim elementi sifatida	214
Raxmanova D.U. Talabalarining intellektual faoliyatini optimallashtirishning psixologik determinantlari	220
Abduqodirova D.E. Talabalarda emotsional kreativlik sifatlarini rivojlantirish	224
Xurramov K.M. Personalni korporativ boshqarishning ilmiy-nazariy asoslari	230
Kadirova X.A. Jadid adabiyoti namondalarining ta'lim tarbiyaga oid asarlaridan samarali foydalanish	235
Janbayeva M.S. Interfaol metodlar asosida bo'lajak o'qituvchilarining kasbiy mobilligini shakllantirish	241
Temirbekova A.O., Yusupbayeva L. Inklyuziv ta'lim sharoitida ona tili o'qitishning innovatsion pedagogik usullari	248
Rustamov B.X. Falsafa kategoriyalari asosida pedagoglarning prognozlash ko'nikmalarini shakllantirish texnologiyasi	253
Qazoqova D.Q. Umumta'limda biologiyani vitagenlashtirilgan ta'lim texnologiyalari asosida o'qitishni takomillashtirish metodikasi	257
Abduvaliyev N.A. "Tarbiya" fanini o'qitishda kundalik-amaliy topshiriqlarning pedagogik zarurati:tajriba va zamonaviy yondashuvlar	264
Usmonova D. O'quvchilarda bag'rikenglik munosabatini shakllantirish	274
Abduvaliyev N.A. Kundalik-amaliy topshiriqlar va uning o'quvchilar kognitiv mustaqilligini rivojlanishdagi ahamiyati	280
Turdiyeva Sh.A., Toshlanova M. Yosh avlodni oilaviy hayotga tayyorlashning ijtimoiy-pedagogik jihatlari	290
Абдуллаев А.А. Халқ ўйинлари узлуксиз таълимда жараёнида	297
Abdullayev E.Z. Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositasida o'quvchilarni tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish faoliyatiga tayyorlash	302
Narimbaeva L.K., Musaeva G.M. Katta maktabgacha yoshdagi bolalarning muloqot xususiyatlari	309
Xamrayeva A.F. Talabalarda o'ziga ishonch tuyg'usini shakllantirishning psixologik determinantlari	316
Ўролбоева Д.С. Педагог тарбиячиларда компетентликни ривожлантириш	321
To'lanova M.M. Bo'lajak pedagoglarda kasbiy deformatsiya psixodiagnostikasi va psixokorreksiyasi masalasi	328
Sayfiyeva Y.O., Fayzullayev R.X. Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimini baholash	333
Бегимкулов Х. Ш. Рақамлаштириш муҳитида педагогнинг ахборот компетентлиги мазмуни ва ривожлантириш муаммолари	338
Холмухамедов Т.М. Техникум талабаларининг кўникмаларни ривожлантиришда шахсга йўналтирилган таълимни амалга оширишнинг аҳамияти	344
Djumaniyazov I.I. Tarixni o'qitish jarayonida talabalarda vatanparvarlik tuyg'usini rivojlantirish texnologiyasi	349

Шин А.В. Управление кадрами в высшем образовании: эффективные модели и подходы	355
Чориев И.Р. Современное состояние реализации воспитательной деятельности в высших образовательных организациях	368
Канлыбаева И.М. Теоретические аспекты развития творческих способностей будущих психологов	375
Джумагулов З.У. Методика развивающего обучения в подготовке будущих учителей технологий	382
Kodirov O. Reflective teaching perspectives of el teaching in uzbek schools	386

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ХАМ РУЎХИЙЛИҚ ТИЙКАРЛАРИ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Adilkariyev X.T., Rasulova A.M. Konstitutsiya – yangi madaniy-huquqiy renessans poydevori	391
Talipova Yu.Sh. Sharq allomalari nigohida “Ustoz-shogird” an’anasining o’rni	404
Nomozov M. M., Nuraliyev. X. X. Raqamli kompetentlikning tarix darslaridagi ahamiyati	413
Xushmatova N. Konfliktologiya fanining tarixi	417

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Pulatova D.A. Aralash ta’lim sharoitida talabalarni tadqiqotchilik faoliyatiga tayyorlashning zamonaziy yondashuvlari	423
Raximova X.K. Media ta’lim metodlari orqali talabalarni kreativ fikrlashga o’rgatish mexanizmlarining nazariy asoslari	433

БАСЛАЎИШ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТАРБИЯ

Нарманов А.Х. Бошланғич таълим ёшидаги болалар тарбиясида халқ оғзаки поэтик ижодининг ўрни ва аҳамияти	444
Achilova M.S. Maktabgacha ta’lim yoshidagi bolalar emotsional sohasi psixofiziologiyasining asosiy xususiyatlari	448
Egamberdiyeva N.A. Inklyuziv ta’limga jalb qilingan autizm sindromli bolalar bilan ishlashda o’qituvchi va tyutorning birgalikdagi faoliyati	452
Tag’onova G.B. Aqliy rivojlanishda nuqsoni bo’lgan bolalarning o’ziga xos xususiyatlari	457
Madgapilova N.T. Maktab va MTT ta’limida innovatsion logistikasini boshqarish va uning pedagogik kontseptual masalalari	461
Mirkosimova H.M. Boshlang’ich sinf o’qish savodxonligi darslarida nutq o’stirishning psixologik xususiyatlari	469
Xusanova N.B. 6-7 yoshli bolalardagi xavotirli holatlarning psixologik xususiyatlari	475
Abduraxmanova Sh.B. Intelлектida muammolari bo’lgan zaif eshituvchi bolalarning predmetli amaliy faoliyatini rivojlantirish metod va vositalari	478
Saparova U.B. Tarbiya fani asosida bo’lajak boshlang’ich sinf o’qituvchilarida iqtisodiy tarbiya ko’nikmalarini shakllantirishda sharq mutafakkirlari tarixiy merosining o’rni	484
Shonazarova S.R. Boshlang’ich sinf o’quvchilarida falsafiy aksiologik yondashuvni takomillashtirish metodikasi	492
Ziyaqulova M.Sh. Boshlang’ich sinf o’quvchilarida shaxslararo muloqot madaniyatini shakllantirish	498
Bobomurotov S.M. Boshlang’ich ta’limda variativ tushunchalarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari	503
Gimazutdinov R.G. Boshlang’ich sinf o’quvchilariga badminton o’yni texnikalarini o’rgatish metodikasi	508